

Eesti Muuseumraudtee MTÜ

Arengustrateegia aastateks

2019-2024

Missioon

Muuseumraudtee missiooniks on koguda, taastada, säilitada ja eksponeerida Eesti kitsarööpmeliste raudteede ajaloo seotud veeremit, tehnilisi seadmeid, esemeid, fotosid ja dokumente ning propageerida nende kaudu kitsarööpmelise raudtee ajalugu ning traditsioone. Muuseumraudtee on ainus sedavõrd suurt ja rikkalikku veeremi, tehniliste seadmete, esemete, fotode/dokumentide kollektiooni omav mäluasutus Eestis.

Visioon

Kitsarööpmelised raudteed on oma eksisteerimise aja jooksul mõjutanud oluliselt Eesti majandus- ning sotsiaalsfääri. Avalikud kitsarööpmelised raudteed on kujundanud läbi aastate keskkonda vaid Eestile ainulaadsel moel luues muljetavaldava vaatepildi, mida tänapäeval turistid hindaksid kõrgelt. Muuseumraudtee visiooniks on luua atraktiivne kitsarööpmelise raudtee ajalookeskus oma unikaalse eripärase arhitektuuri, raudtee, veeremi, tehniliste seadmete, ajalooliste materjalide ekspositsiooni ja hoidmise, ajaloolist raudteekultuuri edastavate tegevuste ja publikatsioonidega vaba aja veetmise ja hariduslikel eesmärkidel edastamaks neid väärtusi olemasolevatele ja tulevastele põlvetele.

Tutvustus

Muuseum on asutatud seltsinguna 1987. aastal Lavassaares turbatööstuse endises raudteekeskuses raudteehuviliste poolt. 1988. aastal liituti Eesti Muinsuskaitse Seltsiga (EMS). Seltsi toel asuti muuseumit arendama ja kollektiooni täiendama. 1997. aastal asutasid EMS, Lavassaare vald ja AS Tootsi Turbatööstus MTÜ Eesti Muuseumraudtee, mis on sest saadik kogunud säilitanud ja eksponeerinud Eesti kitsarööpmeliste raudteede ajalugu. Atraktsioonina külastajatele sõidavad töökorras museaalid külastajate osavõtul.

Muuseumraudtee tegeleb uurimise, publikatsioonide avaldamise, meelelahutusliku ja ajaloohariva tööga. Museaalide kogumiseks ja säilitamiseks hoitakse ajaloolisi väärtusi hoidlates ja arhiivis. Kogumistöö seondub kõige raudteeajaloolise väärtusega materjalide, esemete, veeremi talletamisega muuseumisse. Museaalide taastamine ja remontimine toimub töökojas, misjärel paigutatakse taastatud või remonditud museaal välis- või siseekspositsiooni, hoidlasse, arhiivi. Museaalide eksponeerimine toimub selleks ettenähtud välis- ja siseekspositsiooni alal. Uurimistöö on seotud olemasolevate arhiivimaterjalide uurimise või väljaspool muuseumit asuvate allikate otsimise ja uurimisega. Uurimistööga võib kaasneda

selle publitseerimine. Muuseumraudtee publitseerib ka oma tegevust tutvustavaid trükiseid ning propageerib oma tegevust internetis erinevates formaatides. Muuseumi meelelahutuslikuks küljeks on mitmesugused atraktsioonid ja üritused sh. muuseumrongi liiklus, dresiinisõidud rabasse, aurupäevad, jõulurong. Muuseumi haridusliku tegevuse hulka kuuluvad ekskursioonid (ka piirkonna üldhariduslikele koolidele ja ka koolidele mujalt), teemapäevad, näitused ning videonäitused sihtrühmadele. de – muuseum kaasab oma tegevusse vabatahlikena piirkonna elanikke ja ühistegevusse organisatsioone.

Väärtused

Unikaalsus – EMR kogud on unikaalsed ja ainulaadsed Eestis. Nende ajalooline väärtus hõlmab 19. sajandi lõppu kuni 20. sajandi teist poolt Eesti kitsarööpmeliste raudteede ajaloost. Muuseumikogu säilimine on garantiiks tööstus- ja tehnikapärandi säilimisele ja esitlusele eesti rahvale. Usaldusväärsus ja professionaalsus – oma tegemistes on muuseum professionaalne kultuuri- ja mäluasutus. Muuseumist väljuv info on kontrollitud ja tõepärane. Muuseumi spetsialistid on kompetentsed oma valdkonnas ja neist sõltub muuseumi usaldusväärsus ning koostöövõimelisus, maine ja positsioon ühiskonnas. Muuseumi teevad veel unikaalseks rariteedid, vanad auruvedurid, tsaari- ja esimese vabariigi ajast pärit vagunid.

Atraktiivsus – Muuseum on piirkonna ainulaadne ja oluline turismiattraktsioon. Muuseumi töötavad eksponaadid on suurenisti huvi pakkuvad avalikusele. Retrorongide ja muu veeremi sõitudega ning tehniliste seadmete kasutamisega presenteerib muuseum raudteel kehtinud traditsioone ja reegleid. Sõitudest saavad osa võtta ka kõik külastajad. Muuseumil on eksponeeritud üks auruvedur ja merekindluse raudteelt pärit vagun Pärnu linnas endise raudteejaama asukohas.

Kajastus teistes arengukavades

- Pärnumaa arengustrateegias 2030+. P. 2.2.1.9 näeb ette Lavassaare muuseumraudtee arendamist. EMR on Pärnumaa prioriteetsete objektide nimekirjas.
- Pärnu linna Audru abivalla arengukavas. P.8.8.3.2 on sätestatud, et muuseumile tasuta kasutada antud kolmekordse hoone siseruumid vajavad siseprojekti kohaselt renoveerimist. Külastajad saavad tutvuda huvitava ekspositsiooniga. Muuseumi tegevuse jätkamiseks tuleb pidevalt kulutada eksponaatide restaureerimisele ja sõiduks kasutatava veeremi hooldusele ja remondile. Samuti on sätestatud, et raudteemuuseum teeb koostööd Lavassaare Külaseltsiga-Planeeritakse suunata turiste külastama külaseltsi tükkturba tootmise, töölisasula tegevust ja külaelu kajastavat muuseumi, sest mõlemad muuseumid täiendavad teineteist. Kinnitatakse, et kitsarööpmeliste raudteede ajalugu kajastav tehnikamuuseum on vajalik Lavassaare kui töölisasula alguskohale sisu andmiseks ja vana-asula elushoidmiseks.

Hetkeolukord

.Muuseumis on arvel 83 ühikut ajaloolist veeremit, millest valdav enamus seisab väljas lageda taeva all. Osa veeremit on töökorras ja kasutusel. Osa veeremit on tehnikamälestistena muinsuskaitse all. Veeremit on alates tsaariajast kuni Nõukogude perioodi teise pooleni. Siseekspositsioonis on veidi üle 600 foto ja eseme. Muuseumil on oma arhiiviruum ja hoidlad. Arhiivis on dokumente 9 nimistus kokku 1228, kaheksas säilikus fotosid 1851, fotoalbumeid

15, esemeid 13 nimistus kokku 30. Muuseumi varades on ka ajalooline veduridepoo, mis on arhitektuurimälestisena muinsuskaitse all. Depoo vajab renoveerimist.

Muuseumi kasutuses on tasuta maa Pärnu linna Audru abivalla territooriumil ca 13 000 m² ulatuses ning muuseumi omandis ca 3200 m² suurune krunt Põhja-Pärnu valla territooriumil. Nendel pindadel asub välisekspositsioon ja depoo. Muuseumi kasutuses on tasuta kolmekordne maja mille siserenoveerimistööd on suurelt osalt lõpetamata. Seetõttu ei saa maja kasutada eesmärkide kohaselt täies ulatuses, maja esimesel korrusel asub siseekspositsioon, saal küllastajate toitlustamiseks koos abiruumiga ning videosaal.

Muuseum kasutab ca 3 km AS Tootsi Turbale kuuluvat raudteed ja Lavassaare asulas paiknevat töökoda. Plaanis on raudtee ja töökoda osta muuseumi omandisse, sest omanik ei ole huvitatud nende objektide säilitamisest.

MTÜ liikmeskonnas on hetkel 8 juriidilist isikut. Muuseumi töötajaskonna moodustavad 1 palgaline tegevjuht, 2 hooajalist palgalist teenindajat ja 10 vabatahtlikku, kes käivad abiks vajalike remondi ja hooldustööde teostamiseks, ürituste korraldamiseks ja restaureerimistööde teostamiseks. Vabatahtlike hulgas on valdavalt raudtee eriharidusega spetsialistid. Muuseum on ka Euroopa Muuseum- ja Turismiraudteede Föderatsiooni FEDECRAIL täisliige, mis soodustab tuntust ka väljaspool Eestit.

Muuseumil on oma kodulehekülj ja Facebooki konto. Muuseum on esindatud ka Turismiveebis, „Külasta Eestit“, „Romantiline Rannatee“ ning Pärnu linna Audru abivalla kodulehtedel. Muuseum teeb koostööd SA Pärnumaa Turism ning Lavassaare Külaseltsiga. Muuseum on osa Pärnumaal tegutsevast ühissettevõtmisest „Romantiline Rannatee“.

Muuseumit tuntakse ka väljaspool Eestit. Küllastajate arv on tõusnud 3434 küllastajalt 2015. aastal 3923 küllastajani 2017. aastal. Nendest välituristide arv moodustab keskmiselt 65% kogu küllastajate arvust. Tasahilju suureneb siseturistide huvi muuseumi vastu.

2015. aasta tulud olid kokku 24 223 €. Kulud olid kokku 25 459 €, sellest kollektsiooni täiendamiseks kulus 135 €, veeremi remondiks ja restaureerimiseks 2908 € ning väikeinventari soetamiseks 220 €. 2016. aasta tulud olid kokku 33062 €. Kulud olid kokku 33 839 €, sellest projektidesse investeeriti 1550 €, kollektsiooni täiendamiseks 35 € ja veeremi remonti 655 €.

2017. aasta tulud olid kokku 55521 €, kulud 53890 €. Muuseumi ekspositsiooniruumide renoveerimisse investeeriti 4000 €, töökoja korrastamiseks 1430 € ja veeremi hooldusesse ja remonti 500 €.

Erineva kasutusotstarbega kitsarööpmelised raudteed on mõjutanud oluliselt Eesti majandus- ja sotsiaalsfääri, mistõttu on muuseumis säilitatud museaalide väärtus Eestile hindamatu. Avalikus on hakanud neid väärtusi tasapisi hindama ja loodetavasti jätkub see protsess kiirenevas tempos. Muuseumil on olemas teemat hästi valdavad spetsialistid, kuid nende töö vajaks tasustamist, sest vabatahtlikuna vabast ajast tegutsemine ei anna efektiivset tulemust. Oma spetsiifilisuse tõttu on seda tehnikamuuseumit ülal pidada tunduvalt kulukam kui tavapärasest muuseumist. Oma geograafilise asendi tõttu on muuseumile ligipääs keeruline, mis omakorda mõjutab potentsiaalseid küllastajaid, eriti neid kel pole oma transporti. Liinibuss sõidab asulasse, mis asub muuseumist 2 km eemal. Muuseum jääb põhilistest turistide liikumise suundadest liiga kõrvale. Paraku seab geografiline asend muuseumi küllastatavusele piirid, mis tõenäoliselt ei võimalda muuseumil 100% iseseisvalt hakkama saada. Muuseumi ligipääsuteed

on kitsad ja halvas seisukorras kruusateed. Valdav osa veeremist seisab väljas lageda taeva all, mis mõjutab selle säilivust oluliselt. Välistingimustes seisva veeremi restaureerimiseks ja säilitamiseks kulub oluliselt rohkem raha kui varju all seisval ning säilimisaeg on kordades lühem, mis teeb ülalpidamiskulud tunduvalt suuremaks. Vajaliku varjualuse ehitamine on tavapärasest kulukam kuna aluspinnaseks on paks turbakiht. Muuseumi kasutuses olev maja on seestpoolt renoveerimata, mistõttu ei saa seda täiel määral kasutada muuseumi kõikide funktsioonide täitmiseks. Momendil kasutatakse ajutisi lahendusi. Eestis tegutsevad fondide nagu EAS, KÜSK, PRIA (LEADER), Kultuurkapital, Hasartmängumaksunõukogu meetmed ei ole orienteeritud muuseumi spetsiifikale ehk raudteeveeremi säilitamisele ja restaureerimisele, mistõttu neist toetuse saamine selleks on pea võimatu. Erakapital sellest teemast eriti huvitatud pole. Riigiraudteede firmadel on omad piirangud peal ja nemad toetada ei saa. Tegutsedes MTÜ-na jäävad muuseumi tegevuse ja arendamise võimalused üsna napiks. Parema tulemuse annaks kuulumine mõnda sihtasutusse, mis võimaldaks suuremaid investeeringuid arengusse ja igapäeva tegevusse.

Meie tugevused

1. Muuseumit teatakse nii Eestis kui välismaal
2. Unikaalne ja suur museaalide kogu
3. Algbaas muuseumi arendamiseks ja atraktiivse mäluasutuse loomiseks
4. Avalikkuse kasvav huvi

Meie nõrkused

1. Ebapiisav taristu
2. Puudub vajalik palgaline meeskond muuseumi ebapiisavate sissetulekute tõttu.
3. Muuseumi kasutuses olevat maja ei saa kasutada täiel määral muuseumi funktsioonide täitmiseks, sest renoveerimistööd on lõpetamatta.
4. Välisekspositsiooni seisund on ilmastiku mõjul kiiresti halvenev ning olukorra muutmiseks omavahenditest ei piisa.
5. Halb ligipääsetavus muuseumile
6. Oma sissetulekud ei taga muuseumi põhikirjaliste ülesannete 100% täitmist ja eesmärkide saavutamist.
7. MTÜ-na ei saavuta vajalikku tulemust visiooni elluviimisel.

Keskkonna võimalused

1. Uute võimaluste kasutamine muuseumi reklaamimiseks internetis.
2. Sponsorid/projektitoetused.
3. Kohaliku omavalitsuse tegevtoetuse suurendamine.
4. Kultuuriministeeriumi tegevustoetus.
5. Ühinemine KOV või maakondlike muuseumide ühendava sihtasutusega.
6. Muuseumile sobivama asukoha leidmine Pärnus ja sinna rajamine.

Keskkonna ohud

1. Poliitilisel tasandil ei pöörata piisavalt tähelepanu muuseumi unikaalsele tegevusele.
2. Eestis tegutsevate fondide meetmed ei ole sobivad muuseumi teematikale.
3. Vähesed võimalused toetuste saamiseks.

4. Muuseumi asukoht jääb kõrvaliseks.
5. Muuseum ei saa ühineda tugevama katuseorganisatsiooniga (sihtasutusega).
6. Muuseumi praegune looduslik keskkond on tuleohtlik turba pinnase tõttu.
7. Avalikkuse huvi vähenemine.

Eesmärgid ja tegevused

Eesmärk 1:

Eesti kitsarööpmeliste raudteede ajaloo säilitamine ja propageerimine

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- külastajate arv aastaks 2024 on vähemalt 5000 külastajat
- Eesti kitsarööpmeliste raudteede ajalooväärtuste edasikestmine on tagatud läbi selle ajaloo tutvustamise ja uurimise erinevate võimaluste

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- auruveduri nõuetekohane renoveerimine ja muuseumi tegevuseks vajalikus töökorras hoidmine
- aurupäevade korraldamine vähemalt kaks korda kuus
- tähtpäevaliste ürituste ja näituste korraldamine
- täiendavate võimaluste kasutamine muuseumi tegevuse reklaamimiseks internetis
- koostöö regiooni turismi arendusega tegelevate partneritega
- uurimistöö jätkamine, arhiivi täiendamine ja publikatsioonide väljastamine

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad uued algatused:

- Kokkulepe Pärnumaa ühistranspordikeskusega Lavassaare bussiliini ümberkorraldamiseks nii, et see muuseumi hooajal sõidaks läbi ka muuseumi juurest.
- osalemine välismessidel
- dokumentide uurimine Venemaa Raudteede Keskmuseumis Peterburis.

Eesmärk 2:

Muuseumi taristu täiendamine ja arendamine ning veeremi hoolduse, remondi ja restaureerimistingimuste loomine.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- muuseumi kasutuses olev raudtee on muuseumi omandis
- muuseumi kasutuses oleva veeremi remonditöökoda on muuseumi omandis

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- raudtee ja selle aluse maa järelmaksuga väljaostmine AS Tootsi Turbalt vastavalt kokkuleppele

- veeremi remonditöökoja väljaostmine AS Tootsi Turbalt vastavalt kokkuleppele

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad uued algatused:

- esialgu ei planeerita

Eesmärk 3:

Muuseumi abiruumide loomine ja kasutusele võtt.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- muuseumi kasutuses oleva maja I korruse renoveerimine on lõpetatud
- muuseumi kasutuses oleva maja II korrus on renoveeritud
- muuseumi kasutuses oleva maja trepikoda on renoveeritud
- muuseumi kasutuses oleva maja III korrus on renoveeritud

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- KOV (maja omanik) kaasamine renoveerimise korraldamiseks

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad uued algatused:

- esialgu ei kavanda

Organisatsiooni arendamise eesmärk

Täiuslikum ja kaasaegsem atraktiivne tehnikamuuseum.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- Loodud vajalik raudtee ja muuseumi taristu
- restaureeritud museaalid
- professionaalne ja tasustatud meeskond
- uurimistöö ja arhiveerimine
- temaatilised üritused ja näitused

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Eesmärgi nr. 1 saavutamine
- Eesmärgi nr. 2 saavutamine
- eesmärgi nr. 3 saavutamine

Arengustrategia finantsplaan

2019. aasta			
eesmärk	tulud	kulud	Sellest investeeringud
Nr. 1	39700*	34600	20200
Nr. 2	-	3200	3200
Nr. 3	-	KOV kaudu	KOV kaudu
2020. aasta			
Nr. 1	33000*	30000	2000
Nr. 2	-	3000	2000
Nr. 3	-	KOV kaudu	KOV kaudu
2021. aasta			
Nr. 1	36000*	31000	2000
Nr. 2	-	4000	4000
Nr. 3	-	KOV kaudu	KOV kaudu
2022. aasta			
Nr. 1	38000*	33000	3000
Nr. 2	-	5000	5000
Nr. 3	-	KOV kaudu	KOV kaudu

Märkus: * - ilma KM tegevustoetusetta